

СТАНОВИЩЕ

За докторската дисертация на тема: *"Дясна политическа реторика (Реформаторски блок)"* на Пенка Господинова Василева-Георгиева, редовна докторантка в катедра *„Реторика“* на Философски факултет на СУ *“Св.Климент Охридски“*. За присъждане на образователната и научна степен *„доктор“*, професионално направление **2.3. Философия на политиката, правото и икономиката (Реторика на преговорния процес).**

Научен ръководител :проф.дфн Величко Руменчев

Автор на становището: проф. д-р Маргарита Пешева, преподавател във ВСУ.

1. Актуалност на избраната тема за дисертация

Актуалността на този дисертационен труд се определя от факта, че у нас не е правено цялостното изследване на дясната политическа реторика в условията на прехода. Правилна е тезата на докторантката Пенка Георгиева , че: *"Ораторството на политиците от Реформаторския блок, начините им да убеждават обществото, подходите, чрез които мобилизират публична подкрепа, езикът и политическият дневен ред на коалицията до момента не са изследвани, въпреки че изиграха роля за ускоряването на някои политически процеси у нас през 2014 г., когато се състави второто (коалиционно) правителство на ГЕРБ и Реформаторския блок."*

Голямото значение на десните политически формации, които днес са наследници на Реформаторския блок, за близкото бъдеще на страната, в известен смисъл, определя научната актуалност и практическата полза от това дисертационно изследване. То показва ролята и функциите на политическата реторика за изграждане на основни ценности и убеждения, за формиране на публични нагласи, за създаване на демократични стандарти и обществена нетърпимост към политическите грешки на опонентите.

В този контекст, дисертационният труд е актуален и като теоретично изследване на дясната политическа реторика, и като натрупан практически опит, свързан с развитието на политическия език и реч на десноцентристкия Реформаторски блок, и неговата основна политическа аргументация. Това теоретико-практическо изследване на дясната

политическа реторика обогатява и надгражда редица други изследвания по политическа реторика, и същевременно предлага ценен практически опит, който ще бъде много полезен на новите десни формации- например "Демократична България".

Което означава, че дисертационният труд е много актуален и полезен чрез анализа и осмислянето на главните причини и последици от прилагането на реторическите умения, в условията на съвременните десни политически практики. Той е отлично структуриран, показва сериозни теоретични познания и практически опит на докторантката Пенка Георгиева. Извършеният научен анализ, чрез теоретични и практически методи, е особено нужен и полезен- в актуалната политическа ситуация в България днес.

2. Структура и съдържание на дисертацията.

Дисертацията съдържа **332с.** и се състои от **Увод, четири глави, заключение и библиография.** Библиографията съдържа **165** заглавия на български, английски и френски език. Тя е много добре структурирана- по отделни глави и параграфи. Текстът е написан с научна прецизност и отлично познаване на редица водещи научни изследвания в областта на дясната политическа реторика, и по- конкретно- политическият език и реч, характерни за Реформаторския блок.

Уводът концептуално въвежда читателя в посланията и водещите тези на научното изследване. Пенка Георгиева представя всички задължителни реквизити за една дисертация- актуалност на проблема, обект и предмет на научното изследване, основни цели и задачи, използвани методи, резюме на съдържанието по отделни глави. Дисертационният текст показва задълбочено познаване от авторката на този проблем в научната литература, езикът и научният стил на изложението се отличават с концептуалност и логическа яснота.

Първа глава разглежда Реториката като наука, и най-вече- политическата реторика. Въз основа на многобройни научни изследвания, докторантката представя основните термини в областта на политическата реторика и нейната връзка с публичната комуникация и връзките с обществеността. Пенка Георгиева поставя в своето изследване и някои ограничения, поради *"огромния обем от приблизително 11 хиляди единици от корпуса –речи, публични реторически прояви, пресрелийзи и медийна информация, генерирани от пресцентъра на Реформаторския блок,*

произтичащи от тях медийни публикации(невъзможно е да се установят точно като брой), други интервюта, изказвания, изявления, декларации и др. за целия период на съществуване на Реформаторския блок". И главно - поради липса на цялостен физически архив на политическите речи и документи за времето на съществуването на РБ.

Втора глава анализира дясната политическа реторика у нас-функционалността на дясната политическа реч , по отделни видове, нейното сравнение с реториката на Доналд Тръмп. Много актуален и политически злободневен е разделът за прякото излъчване онлайн от "джипката" на Бойко Борисов като вид политическа реторика. Докторатката прави интересно сравнение между политическата реторика на Доналд Тръмп и на Бойко Борисов- най-вече в контекста на популизма. За нея Бойко Борисов е: *"политикът с най-мащабната медийна експозиция у нас. И за него, като при Тръмп, е характерен реторически стил на границата на приемливото и често отвъд добрия тон, с „етикетиране“, търсене на враг, репутационни атаки срещу опонентите и разделението на „добри“ и „лоши“, като „добрите“ са той и съпартийците му от ГЕРБ, а лошите – опонентите му, според ситуацията".*

Правилен и добре аргументиран е изводът на докторантката, че прякото онлайн излъчване от джипката на Борисов е *"канал, средство и метод, дори жанр в реторическата и онлайн комуникацията, който при Борисов се превръща в собствен, персонален медиен канал; носи новинарски потенциал, като генерира новини за традиционните и онлайн медиите; може да конкурира традиционните форми на публична комуникация като стандартния пресцентър".*

Трета глава разглежда същността и конкретното развитие на политическата реторика на Реформаторския блок. Пенка Георгиева представя свой метод за декодиране на самоидентификацията на РБ, и прави оригинален анализ на четири представителни документи на РБ, който е пръв по рода си у нас. Това са най-важните документи, които съдържат идеологическата доктрина на РБ: *Учредителен документ/Програмна декларация. Ключови приоритети/Коалиционно споразумение за съвместно управление между ГЕРБ и РБ и Меморандум за ускоряване и задълбочаване на реформаторските политики в най-чувствителните сектори.* Тези програмни документи позволяват на докторантката задълбочено да изследва развитието на политическата реторика и публичната реч на РБ. Този конкретен научен анализ внася допълнителна професионална аргументация, основана на близката

политическа практика, която усилва валидността на извършените теоретични анализи и изводи.

Четвърта глава е посветена на политическия език и политическата реч в документите и речите на дейци на РБ. Докторантката, чрез многобройни примери, разглежда основната аргументация, Storytelling като основен подход при езика на РБ, и някои реторически измерения в политическия дневен ред.

Заключението на дисертационния труд систематично представя неговите основни научни приноси. Дисертационният труд се отличава с научна дълбочина и професионална компетентност. Докторантката Пенка Георгиева показва сериозни и задълбочени познания на научни школи и течения в областта на политическата реторика, тя обстойно анализира разнообразни политически и пиар стратегии. Научният анализ съдържа интересни сравнения между политическата реч на Доналд Тръмп и Бойко Борисов, и оригинално разглеждане на политическата онлайн комуникация на Борисов, в ролята му на премиер на страната.

Дисертацията се основава на интегрална методология. Докторантката използва методи и индикатори, взети от различни научни области-реторика, политически маркетинг, политически пиар и реклама онлайн, политическа лингвистика и семантика др. В дисертацията, всяка от тези научни области се представя чрез теоретични и практически средства. Кое то многократно усилва нейната доказателствена стойност.

Авторефератът цялостно и подробно представя дисертационния труд. Той е отлично структуриран и съдържа всички основни реквизити, които са задължителни за един дисертационен труд- актуалност на дисертационната тема, обект и предмет на изследването, основни цели, задачи, получени резултати, приносни моменти, избрана методология, обобщения и научни изводи.

3. Научни приноси

Дисертацията е сериозно и много добре аргументирано научно изследване, което съдържа няколко основни научни приноси:

Първият научен принос е, че дисертационния труд надгражда съществуващите анализи у нас, посветени на дясната политическа реторика. Той въвежда собствен метод за декодиране на самоидентификацията на РБ, който включва анализ, сравнение и синтез на поредица официални политически документи на РБ. С негова помощ,

докторантката извежда някои специфики и основни тенденции в развитието на политическата реторика на РБ в два периода- на опозиционен субект, и като част от управляващата коалиция. Този подход изгражда необходимата "методологическа решетка", чрез която могат да се правят и други научни изследвания на дясната политическа реторика у нас.

Вторият научен принос е извършеният научен анализ, който актуализира, преосмисля, и обогатява понятийният апарат на реториката като включва нови понятия като: "*технология на наричането, корпус на вулгарното и нормативното, ритуал на реторичност, разговоре, технология на отричането, механика на наричането, R-измерна политическа реалност, езиково-политически логотип, тактика на опорните точки, метод за декодиране на самоидентификацията и др.*". Въвеждането на нови понятия в научен обмен е смела стъпка на докторантката, която смятам за научно основателна, ето защо трябва да бъде подкрепена.

Третият научен принос е извеждането на някои актуални специфики при реторическите практики, които се свързват с десния политически спектър, извън България. Сравнителният анализ на политическата реч на Доналд Тръмп и Бойко Борисов, разглеждането на техния политически пиар онлайн (чрез Twitter и Facebook) представят подробно актуалната дясна политическа реторика в България и в световен контекст. Научните познания и богатия практически опит на докторантката Пенка Георгиева усилват професионалната ѝ аргументация на дясната политическа реторика, което е научен принос на този дисертационен труд.

4. Публикации по темата на дисертацията.

Докторантката Пенка Георгиева е представила **пет научни публикации** по темата на своята дисертация от участия в национални конференции, докторантски четения и научни форуми. Те напълно отговарят на необходимите законови изисквания.

5. Въпроси и препоръки към дисертацията

Представеният дисертационен труд е задълбочено научно изследване на дясната политическа реторика на РБ, в което е направен обстоен теоретичен анализ, към който се добавят факти и аргументи от политическата дейност и някои основни документи на РБ. Докторантката

показва систематични теоретични познания за дясната политическа реторика- научни школи и течения, концепции и автори. Дисертацията е написана на отличен език и стил, докторантката полемично представя основните си тези, и показва добри умения за работа с архивни източници и документи.

Основната ми препоръка е този дисертационен труд да бъде издаден, след известна редакция. Той е написан с необходимата научна компетентност, много полемично и с публицистичен език. Ето защо ще представлява интерес за широк кръг читатели- експерти по политически маркетинг, специалисти по политическа реторика, медии и пиар, политолози и социолози, изследователи на политическия език и политическата реч, просветени читатели. По този начин, неговата голяма актуалност ще получи по-широка публичност и читатели, и ще има практическа полза за развитието на дясната реторическа аргументация у нас.

6. Заключение

Представеният дисертационен труд е първо по рода си научно изследване у нас на дясната политическа реторика на РБ като теоретичен анализ и цялостно осмисляне, което е научен принос. Това научно изследване се отличава с концептуалност и теоретична дълбочина, то е написано с отличен език и стил, и показва професионалната зрялост и компетентност на докторантката по отношение на слабо изследван научен проблем у нас.

Пенка Георгиева показва сериозни теоретични познания в областта на изследванията по политическа реторика - у нас и по света. Тя има богат практически опит в областта на дясната политическа реч и политическия пиар, и в развитието на дясната политическа реторика в социални мрежи като Facebook и Twitter. Дисертационният труд надгражда някои конкретни анализи, посветени на политическата реторика на Доналд Тръмп в Twitter. Извършеният научен анализ показва висока експертност, и умения за формулиране на оригинални научни оценки и практически изводи.

Всичко това ми дава нужните основания **убедено** да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и

научна степен „доктор“ на Пенка Господинова Василева- Георгиева за дисертационния труд на тема: "Дясна политическа реторика (Реформаторски блок), професионално направление 2.3.Философия на културата, политиката, правото и икономиката.

София, 18 октомври, 2021г.

Подпис:

проф. д-р Маргарита Пешева